

עת"א 11192/01/20 - ראיל הבסוב נגד שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים, מדינת ישראל - מפלג תביעות תל-אביב

בית משפט המחוזי מרכז-לוד

עת"א 11192-01-20 אבסוב (אסיר) נ' שרות בתי הסוהר

כבוד השופט עידו דרויאן-גמליאל	בפני
ראיל הבסוב (אסיר)	עותר:
ע"י ב"כ עו"ד ליסטר	
	נגד
1. שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים	משיבים:
ע"י ב"כ עו"ד אלימלך	
2. מדינת ישראל - מפלג תביעות תל-אביב	
ע"י ב"כ עו"ד שגב	

החלטה

מהות העתירה:

לפני עתירת אסיר המלין על חישוב ימי מאסרו הנוכחי במצטבר לתקופת מאסר קודם שהופקע.

מדובר באסיר שזה הוא לו מאסרו הרביעי ועתה הוא מרצה תקופת מאסר כוללת של 24 חודשים ועוד 222 ימים, בגין עבירות של קשירת קשר לפשע לפי סעיף 499 (א)(1) לחוק העונשין, תשל"ז-1977, התפרצות למקום מגורים בכדי לבצע עבירה בצוותא לפי סעיף 406(ב) יחד עם סעיף 29(א) לחוק, וניסיון גניבה בצוותא לפי סעיף 25 ו-29 (א) לחוק. 222 הימים הצטברו למאסר בגין ביטול שחרור על תנאי בתיק קודם.

במסגרת ההליך העיקרי שהתנהל בבית משפט השלום בתל אביב בפני כב' הש' בקר, הגיעו הצדדים להסדר טיעון אשר כובד על ידי בית המשפט, כך שביום 24.2.19 נגזרו על העותר 24 חודשי מאסר בניכוי ימי מעצרו. עונש זה כלל שלושה מאסרים מותנים שהופעלו, חלקם בחופף וחלקם במצטבר.

עת ערך שב"ס את חישוב ימי המאסר, קיבל תחילה את גזר הדין ככתבו וכלשונו וקבע כי תום ריצוי המאסר יחול ביום 10.6.20 ותום המאסר בניכוי 2/3 יחול ביום 10.10.19. בהמשך הבחין קצין הכליאה, כי העבירות נשוא פסק הדין בוצעו שעה שהיה העותר אסיר ברישיון, ביטל את שחרורו על תנאי של העותר, והוסיף את תקופת התנאי במצטבר למאסר הנוכחי. מתקופת המאסר נוכי ימי המעצר. לגזר הדין נוספו אפוא 222 ימי ההפקעה לריצוי בפועל, ועל כך מלין העותר.

מהלך הדברים:

ביום 22.10.19 הגיש העותר בקשה מוסכמת לבית משפט השלום להבהרת גזר הדין. בבקשה התבקש בית המשפט לקבל את עמדת הצדדים לפיה גזר הדין והעונש חלים מיום 24.2.19, הוא יום מתן גזר הדין, ולא מיום 11.6.18 - יום מעצרו של העותר. עוד הסכימו הצדדים כי יש לנכות את מניין הימים מיום 11.6.18 ועד ליום 24.2.19. בית המשפט נתן החלטה בפתקית ובה נתן תוקף להסכמת הצדדים.

יצוין כי עת הגיעו הצדדים להסדר הטיעון, לא היה בידיעת המאשימה כמו גם בידיעת בית המשפט, נתון מהותי לפיו ביצע העותר את העבירות המיוחסות לו שעה שהיה אסיר ברישיון. גם בבקשת ההבהרה לא צוין ולו ברמז, כי הבקשה נדרשת לאור קשיים בחישוב המאסר נוכח היות העותר אסיר ברישיון בשעת ביצוע העבירות. לעומת זאת צוין בבקשה כי: "ולמרות שהח"מ סבור כי פסה"ד מדבר בעד עצמו, על מנת שגורמים אשר פסק הדין אינו נהיר להם, מתבקש בית המשפט הנכבד להבהיר את גזר הדין...".

שב"ס סרב לשנות את חישוב הפקעת התנאי במצטבר, וטען כי חישוב המאסר תקין והחלטת השופט היא החלטה "שלא יכול השופט לתת", כך שהסכמות הצדדים אינן תקפות, אינן חוקיות ולכן בטלות.

שב"ס קבע את יום 11.6.18 כיום תחילת ריצוי העונש בתיק הנוכחי וזאת לאחר ניכוי ימי המעצר.

העותר פנה בבקשה דחופה לחזרה מהודיה ו/או הבהרת גזר דין. במסגרת הדיון הבהירה התביעה, כי לא היתה מודעת בעת הצגת הסדר הטיעון, לאותה תקופת הפקעה אך מכל מקום אין אפשרות חוקית להיעתר לבקשת הנאשם וכי עליו לטפל בעניין בדרך של עתירת אסיר.

התביעה תמכה טענותיה בחוק ובפסיקה. בהתייחסו לכך, במסגרת החלטתו, העיר בית המשפט כי: "...כלל לא ברור שבאותם מקרים הסכימה התביעה, בעת מתן גזר הדין, ולו בטעות שבתום לב, כבמקרה כאן, לניכוי ימי מעצר שמקורם בשליש מופקע".

בית המשפט הציע לצדדים לגבש הסכמה לפיה מחצית מתקופת ההפקעה תרוצה בחופף לעונש שהושת על הנאשם ומחציתה במצטבר. ההגנה הסכימה להצעה אך התביעה סירבה לה.

בית המשפט קבע כי הגם שיש ממש בבקשת הנאשם, אין לבית המשפט הסמכות להכריע בה.

טענות העותר:

ב"כ העותר טען כי חישוב ימי המאסר בטעות יסודו שכן כאשר ניתן גזר הדין, העותר לא היה אסיר אלא עצור עד תום ההליכים, ובתקופה זו ריצה את השליש שהופקע, כך שכאשר ניתן גזר הדין סיים העותר את תקופת התנאי. יחד עם זאת עתר ב"כ לקיזוז ימי המעצר ממאסרו הנוכחי.

עוד טען ב"כ העותר כי היה על התביעה לדעת על הפקעת השליש וההשלכות הנובעות מכך. שתיקתה בעניין יצרה הסתמכות בלב העותר. מתפקידה של התביעה היה לציין נתון זה ואין זה מתפקידו של העותר לדעת מהי משמעות סעיפי החוק. בשל העוול שנגרם לעותר ונסיבותיו המיוחדות של המקרה, על בית המשפט להורות על חישוב הימים כמתבקש

בעתירה, היינו כמסוכים בהסדר הטיעון.

עמדת שב"ס - משיב 1:

בתגובתו ציין המשיב את סעיף 22א לחוק שחרור על תנאי ממאסר, תשס"א-2001 הקובע את סדר נשיאת המאסר, לאחר ביטול שחרור על תנאי. לטענתו פעל באופן מקצועי וטענת העותר להפעלת המאסרים בחופף נדחתה. אישור השהייה שנמסר בתחילה היה שגוי ותוקן בהמשך. עוד הוסיף המשיב ואמר שתכלית החוק אינה להוציא את העותר נשכר בדין, שהרי ביצע עבירות פליליות במהלך תקופת השחרור על תנאי..

עמדת מפלג תביעות - משיבה 2:

נציג מפלג תביעות טען כי יש לדחות את העתירה הן מן הטעם הפרוצדורלי, אשר פורט בתשובת שב"ס, והן מן הטעם המהותי. לא נוצר עיוות דין המצדיק אימוץ פתרון שיש בו לגבור על הוראות החוק. למעשה, העותר יצא נשכר מאי ידיעת התביעה על הפרת תנאי שחרורו, שכן לו היה הדבר בידיעת התביעה היה מוצע לעותר, במו"מ על הסדר הטיעון, עונש חמור יותר. כך, בסופו של יום, יצא העותר נשכר מההסדר בעניינו והתוצאה מאוזנת. עוד נטען כי התביעה לא ידעה ולא יכלה לדעת על הפקעת השליש וריצוי תקופת מאסר נוספת לא הובא לידיעתה.

דין ומסקנות:

לשון סעיף 22א לחוק שחרור על-תנאי ממאסר, תשס"א - 2001, שעניינו סדר נשיאת מאסר לאחר ביטול שחרור על תנאי, מובנת וברורה ואיננה ניתנת להתניה. כך קובע הסעיף:

"על אף הוראות סעיף 45 לחוק העונשין, בוטל שחרורו על תנאי של אסיר לפי סעיפים 20 עד 22, יישא האסיר את ייתרת תקופת המאסר שעליו לשאת בשל ביטול שחרורו לפני ובמצטבר לכל מאסר אחר שהוטל עליו, ואם עבר עבירה נוספת בתקופת התנאי - גם לפני ובמצטבר לכל מאסר שיוטל עליו בשל אותה עבירה; היה האסיר נושא מאסר בעת שבוטל שחרורו, יופסק אותו מאסר לשם נשיאת יתרת תקופת המאסר שעליו לשאת בשל ביטול השחרור וישוב וימשך מתום אותה תקופה..."

על פי הדין, היה על העותר לרצות תחילה את תקופת ההפקעה ולאחריה את תקופת מאסרו המאוחר, אשר ממנו יוכו ימי מעצרו. כך על פי הדין וכך אף נהגו בתי המשפט במקרים דומים אשר פסיקתם יפה גם לענייננו:

ברע"ב 3697/12 **קאיז אבו עמר נ' שב"ס** (2012) נקבע כי לא ניתן לרצות תקופה של אי ריצוי מאסר עקב שחרור על תנאי, בחופף לתקופה של מאסר בפועל עליה הורה בית המשפט בתיק מאוחר.

ברע"ב 436/11 **איאד חמד נ' שב"ס** (2011) נקבע שבטרם ירצה נאשם את תקופת המאסר המאוחרת שהוטלה עליו - עליו לרצות את ימי תקופת השחרור שהופקעה. תקופת המאסר החדשה מקזזת וכוללת בתוכה את מניין ימי המעצר. באותו עניין ביקש הנאשם, כנטען גם בבקשה שלפני, שתקופת המעצר תקוזז הן מתקופת ההפקעה והן מן העונש שהוטל בתיק החדש, אך לכך אין עיגון בלשון החוק או בתכליתו.

עמוד 3

בע"פ 4654/03 **חרב וליד נ' מ.י.** (2006) טענה התביעה כי העותר הוא שהסתיר מבית המשפט את ההחלטה בדבר ביטול שחרורו על תנאי ואין לו להלין אלא על עצמו על שבחר להתנהל כך. כב' הש' ארבל דחתה טענה זו וקבעה כי מחובתן של רשויות התביעה להביא לפני בית המשפט את מלוא המידע הרלוונטי שברשותן. המידע נגיש למאשימה ולא מוטל על הנאשם לחשוף פרטים אלו בפניה.

יחד עם זאת הוסיפה הש' ארבל כי לא הובהר באותו מקרה על מה ביסס הנאשם סברתו כי ירצה אך ורק את עונש המאסר בתיק החדש ולא עלה בידו להצביע על כל מקור שעליו נסמכת צפייה זו. וכך גם בעניינו. הגם שעל התביעה מוטלת חובת איסוף המידע הרלוונטי הרי תוצאה לפיה יצא העותר נשכר שעה שנקט משנה עורמה והסתיר את עובדת היותו אסיר ברישיון, איננה תוצאה ראויה.

עוד נקבע בעניין **חרב וליד** כי שיקול דעתו של בית המשפט מצומצם שעה שהוא דן באישומים שעניינם עבירות שבוצעו במהלך תקופת התנאי. אין באפשרות בית המשפט להורות על חפיפת עונשים בין תקופת ההפקעה לבין עונשים אותם מצא להטיל בתיק בו הוא דן. המחוקק הבהיר עצמו באופן בהיר וברור ובלשון חד משמעית, שאינה מותירה פתח לשיקול דעת.

ומכאן למקרה הפרטי בו עסקינן, המתאפיין בקיומו של הסדר טיעון וקיומה של בקשה להבהרת מועד תחילת המאסר שאושרה על ידי בית משפט.

הסדר הטיעון התייחס רק לתיק שהיה בפני בית המשפט ולניכוי ימי המעצר בגינו.

תקופת המאסר אותו עתיד העותר לרצות בגין התיק שבנדון חושבה הלכה למעשה כך שהסדר הטיעון עצמו לא השתנה אלא המשיך לשקף נכונה את רצון הצדדים. ההסכמה בין הצדדים נגעה לתיק הנוכחי בלבד ולמאסרים על תנאי שהופעלו בו. הסכמות אלו נותרו על כן. הצדדים לא התייחסו כלל לנושא ההפקעה ומשכך נהג שב"ס כדין שעה שהוסיף להסכמה בין הצדדים את התקופה שהופקעה, כנדרש על פי חוק.

איני מוצא שיש לזכות את העותר בטובת הנאה נוספת לעותר, שביצע עבירות בתקופת התנאי. טובת הנאה ראשונה ניתנה לו שעה שניתן בו אמון והוא שוחרר על ידי וועדת השחרורים קודם למועד סיום מאסרו. טובת הנאה שנייה ניתנה לו שעה שנהנה מאי ידיעת המאשימה אודות הפרת התנאי. שכן, כפי שטענה משיבה 2, לו היה נתון זה בידיעתה היה העונש, אותו היתה מציעה בהסדר, עומד על רף גבוה יותר.

זאת ועוד, קבלת עמדת העותר תוביל למצב בו יבוטל למעשה חלק מגזר הדין הקודם בעניינו של העותר. אותו גזר דין אשר ניתן על ידי ערכאה אחרת, ניתן תוך כוונה שיקויים או שינוכה ממנו שליש אך בוודאי לא על מנת לבטלו כליל שעה שהעותר ממשיך בפעילותו העבריינית.

סוף דבר, נראה כי חרף ייחודיות המקרה וטענות ב"כ העותר לעיוות ופגיעה בעותר, לא יוצאת תחושת הצדק נפסדת מעצם עמידתם של המשיבים על קיום הוראות החוק.

לפיכך נדחית העתירה.

עותקים לצדדים.

ניתנה היום, י"ח שבט תש"פ, 13 פברואר 2020, בהעדר
הצדדים.